

KOMENTAR

Izborni zakon diskriminira Hrvate u BiH

Članovi Predsjedništva Bosne i Hercegovine Željko Komšić, Bakir Izetbegović i Nebojša Radmanović na godišnjem sastanku inicijative Brdo-Brijuni u Dubrovniku.

Tom Dubravec/CROPIX

Autor: Ivan Vukoja

Objavljeno: 09.10.2014

g+1 0 Tweet 2 Share

Hrvati nemaju svoga predstavnika u Predsjedništvu, premda u Ustavu BiH piše da su i Hrvati, i Srbi, i Bošnjaci konstitutivni narodi

U BiH će se 12. listopada 2014. održati opći izbori na temelju Izbornog zakona BiH (IZ) koji je omogućio da dva puta zaredom **Željko Komšić** bude izabran za hrvatskog člana Predsjedništva BiH isključivo bošnjačkim glasovima. Tako već osam godina u tročlanom Predsjedništvu BiH imamo situaciju: Hrvati nemaju svoga predstavnika, Srbi imaju jednog, a Bošnjaci dva. Premda u Ustavu BiH piše da su i Hrvati, i Srbi, i Bošnjaci konstitutivni narodi i da se Predsjedništvo sastoji od hrvatskog, srpskog i bošnjačkog člana - tri člana za tri konstitutivna naroda.

VEZANE VIJESTI

Vijesti

- ▶ HRVATSKI ČLAN PREDsjedništva BiH 'Ne znam što bih vam rekao... Osjećam se kao kompletan idiot'
- ▶ JEDINA KANDIDATKINJA ZA ČLANA PREDsjedništva BiH POBJEGLA IZ ZEMLJE 'Prijetili su i njoj i njenoj djeci!'

Taj očiti primjer diskriminacije Hrvata u bošnjačko-bosanskoj javnosti pokušava se opravdati tumačenjem da se institut "hrvatskog člana Predsjedništva BiH" treba razumjeti na način da je taj član "iz reda" hrvatskog naroda pripadnik, a ne predstavnik tog naroda. Po toj logici, oni koji se izjašnjavaju kao Bošnjaci mogu sasvim legitimno izabrati hrvatskog člana Predsjedništva - dovoljno je da se taj kandidat, nazovimo ga kandidat A, samo izjasni da je Hrvat. Pritom, svi Hrvati u BiH mogu izići na izbore i glasovati, recimo, za kandidata B, ali on usprkos stopostotnoj hrvatskoj izbornoj podršci ne bi postao hrvatski član

Predsjedništva BiH. S obzirom na to da IZ omogućava diskriminaciju svih građana BiH koji se u skladu s Ustavom izjašnjavaju kao Hrvati te ostavlja prostor za apsurdna, nedemokratska i totalitistička tumačenja ustavne kategorije konstitutivnosti naroda, opravdano je taj IZ proglasiti neustavnim, a time i nelegitimnim i nelegalnim. Izborni zakon nudi mogućnost za opisanu diskriminaciju, ali da bi se ta mogućnost ostvarila, potrebni su akteri koji će je realizirati. Potrebni su, s jedne strane, glasači koji su donijeli odluku glasovati za predstavnika jedne političke zajednice kojoj kao pojedinci ne pripadaju te, s druge, oni koji su odlučili uzurpirati institucionalnu poziciju koja im ne pripada. U skladu s liberalno-demokratskim načelima činove i jednih i drugih trebamo okarakterizirati kao nedemokratske i nelegitimne, a u skladu s moralnim načelima kao nemoralne i koruptivne.

Hrvati, pritom, nisu obespravljeni samo na razini Predsjedništva BiH, nego i na razini entiteta Federacije BiH na kojoj se po Hrvate donose najvažnije političke odluke. Nametnutim amandmanima na Ustav i promjenama IZ-a, prvo je 2000. omogućeno da Vladu FBiH formira tzv. Alijansa za promjene, a nakon izbora 2010. u Vladu su ušle stranke tzv. Platforme (SDP BiH, SDA, HSP BiH, NS RZB). Zajedničko je objema vladama da su formirane bez hrvatskoga izbornog legitimiteta. Stranke koje su dobile većinsku hrvatsku izbornu potporu nisu ušle u Vladu FBiH, a umjesto njih u Vladu su voljom bošnjačkih političkih predstavnika ušle stranke s minornom hrvatskom podrškom.

Ta prevara je omogućena "reformom" Doma naroda Federacije BiH koji se po Washingtonskom sporazumu sastojao od bošnjačkog i hrvatskog kluba koji su imali po 30 članova i odluke donosili natpolovičnom većinom. "Reformama" su u Dom naroda FBiH uvedeni i srpski i klub "ostalih", broj delegata u klubovima smanjio se na 17, a odlučivanje natpolovičnom većinom svelo na 1/3. S obzirom na to da se 6 od 17 delegata hrvatskog kluba bira u županijama s bošnjačkom većinom, Bošnjacima je omogućeno da izbornim inženjeringom izaberu 6 "svojih Hrvata" i time ovladaju hrvatskim klubom. Uz to, osigurano im je da mogu izabrati više od 2/3 članova u bošnjačkom, srpskom i klubu "ostalih", tako da u potpunosti mogu kontrolirati cjelokupan Dom naroda FBiH. Na izborima 2010. malo su se preračunali pa su osigurali samo pet "svojih Hrvata". Kako im je za izbor Vlade FBiH trebala trećina u hrvatskom klubu, u pomoć je priskočio visoki predstavnik **Valentin Inzko** koji je suspendirao odluku Središnjeg izbornog povjerenstva i proglasio da je 5 trećina od 17 (tzv. Inzkov poučak).

Posebnu zabrinutost pred ove izbore izaziva saznanje da se nitko od sudionika platformaškog i predsjedničkog državnog udara nije javno pokajao za svoja nedjela niti obećao da neće sudjelovati u novom (post)izbornom inženjeringu i nekoj novoj "platformi". Da bi se to ponovilo, uz nelegitimne bošnjačke glasove, potrebno je da barem neke nominalno hrvatske stranke pristanu dati privid hrvatskog legitimiteta novoj "platformi".

Postojeće to više nisu u stanju jer se HSP BiH raspao, a vodstvo NS RZB (Lijanovići) završilo u zatvoru. Trenutno kao jedini kandidat za tu nemoralnu i nelegitimnu radnju figurira HDZ 1990, stranka koja je formalno članica Hrvatskog narodnog sabora BiH, ali koja je odbila biti dio predizborne HNS koalicije.

Umjesto toga izvršila je spajanje s jednom od bivših stranaka "Alijanse", zbog čega se dio članstva odvojio od HDZ-a 1990 i osnovao Hrvatsku republikansku stranku.

Jedan je od pokazatelja da HDZ 1990 koketira s mogućnošću izbornog inženjeringa i ulaska u novu "platformu" činjenica da je nedavno predizborni skup održao u Goraždu u kojem po popisu živi šest Hrvata. Istovremeno, **Martin Raguž**, predsjednik HDZ-a 1990 i kandidat za hrvatskog člana Predsjedništva BiH, sebe u Komšićevu stilu predstavlja kao kandidata svih građana koji podržavaju njegov program. Čelnica Prve beha stranke **Šeherzada Delić** iz Bihaća izjavila je nedavno da će 21.800 njihovih članova i simpatizera glasovati za Martina Raguža. Umjesto da se pozove na ustavno pravo konstitutivnih naroda da sami biraju svoje predstavnike i zaštiti hrvatski izborni legitimitet, Martin Raguž na svojoj Facebook stranici zahvaljuje Šeherzadi i izjavljuje da je ponosan na njenu podršku. Pametnom i dobronamjernom dosta. (*Ivan Vukoja, Institut za društveno politička istraživanja, Mostar*)